

বৈজ্ঞানিক শ্রেণী বিভাজন

বজা	-	প্লেনটেই (Plantae)
ক্লেড	-	এনগিওচম্পাৰ্ম্‌চ (Angiosperms)
ক্লেড	-	মোনোকোট্‌চ (Monocots)
ক্রম	-	এছপাৰাগেলেচ (Asparagales)
বংশ	-	এছপাৰাগেছিয়ে (Asparagaceae)
উপবংশ	-	আগাভোয়িডিমেই (Agavoideae)
জাতি	-	পোলিনটেচ (Polianthes)
প্রজাতি	-	পি. টিউবৰোজা (P. Tuberosa)

বাতিৰ ভাগত ফুলা মেস্কিকোৰ এই স্থানীয় ফুলবিধৰ ইংৰাজী নাম হ'ল 'তিউব'জ। পলিয়ানথিছ শ্রেণীভুক্ত তথা দেশভেদে বিভিন্ন নামেৰে পৰিচিত এই ফুলবিধৰ জনপ্ৰিয় ভাৰতীয় নাম হৈছে বজনীগন্ধা; যাৰ অৰ্থ 'নিশাৰ সুগন্ধি'। প্ৰায় ৪৫ ছেঃমিঃ দীঘল হোৱা এই ফুলবিধৰ গা-গছ ডালত দীঘল আৰু উজ্বল সেউজীয়া পাতৰ মাজেৰে তলৰ পৰা ওপৰলৈ উঠি অহা একোডাল শিৰাৰ ওপৰৰ অংশত সুগন্ধি বগা বঙৰ ফুলবোৰ থোপাথোপে ফুলা দেখা যায়।

বজনীগন্ধাৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ :

এক প্ৰকাৰ (single type)- কেলকাট্টা, ছিংগল, মেস্কিকান ছিংগল, শিংগাৰ (হাইব্ৰীড), প্ৰজ্বাল (হাইব্ৰীড), বজত বেখা।

দ্বৈত প্ৰকাৰ (Double type)- কেলকাট্টা ডাবল, মেস্কিকান ডাবল, সুবাসিনী (হাইব্ৰীড), বৈভৰ (হাইব্ৰীড), সুৱৰ্ণ বেখা।

প্ৰকাৰ বা জাত :

(ক) ছিংগল : কেলকাট্টা ছিংগল, মেস্কিকান ছিংগল, ফুলে বজনী, প্ৰজ্বাল, বজত বেখা, হায়দৰাবাদ ছিংগল, পুনে ছিংগল আদি।

(খ) ডাবল : কেলকাট্টা ডাবল, হায়দৰাবাদ ডাবল, পাৰ্ল ডাবল, স্বৰ্ণ বেখা, সুবাসিনী, বৈভৰ আদি।

জলবায়ু :

প্ৰয়োজনীয় উষ্ণতা ২৮ৰ পৰা ৩০০ ডিগ্ৰী চেলচিয়াছলৈ।

মাটি :

৬.৫-৭.৫ পি.এইচ যুক্ত নলাৰ সুব্যৱস্থা থকা মাটি এই খেতিৰ বাবে উপযুক্ত।

বজনীগন্ধাৰ ৰোপণ :

বজনীগন্ধাৰ ২.৫ চেঃ মিঃ ব্যাসতকৈ বেছি ডাঙৰ আলু বা মূল ৫ চেঃ মিঃ দ গাৰ্তত সাধৰণতে ৰুব লাগে। যাৰ মাজৰ ব্যৱধান হয়তো ৩০x২০ চেঃ মিঃ বা ২৫x২৫ চেঃ মিঃ হব লাগে। কিন্তু বেছি ঘনত্বত বোৱা বজনীগন্ধাৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ মাজৰ ব্যৱধান ২০x২০ চেঃ মিঃ বা ২০x১০ চেঃ মিঃ হব লাগে আৰু ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা মাৰ্চ মাহত ৰোপণ কৰিব লাগে।

সাৰ প্ৰয়োগ আৰু কৃষিৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায় :

প্ৰতি হেক্টৰত এফ্ ৱাই এম ২৫ টি আৰু এন পি কে ২০০ : ২০০ : ২০০ কিঃ গ্ৰাম সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। কৃষিভূমিখিনিৰ অন্তিম প্ৰস্তুতিৰ সময়ত 'পি' আৰু 'কে' সাৰ সম্পূৰ্ণ অনুপাতত (২০০ কিঃগ্ৰাম) প্ৰয়োগ কৰিব লাগে, আনহাতে '(N)' সাৰ ভাগ তিনিভাগত, ক্ৰমে কৃষিভূমিখিনিৰ অন্তিম প্ৰস্তুতিৰ সময়ত, আলুবোৰ ৰোপণ কৰাৰ ৬০ আৰু ৯০ দিনৰ পাছত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

গছপুলি বোৰক কীট-পতংগৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ:

(ক) থ্ৰীপ্‌ছ নামৰ কীটবিধ ৰোধ কৰিবলৈ প্ৰতিলিটাৰ পানীত ১.৫ মি.লি. ডাইমেথট্ (Dimethote) অথবা সমপৰিমাণৰ ফিপ্ৰ'নিল ছটিয়াব লাগে।

(খ) এফিড্‌ছ (Aphids) নামৰ কীটবিধ ৰোধ কৰিবলৈ প্ৰতিলিটাৰ পানীত ১.৫ মি.লি ডাইমেথট্ অথবা সমপৰিমাণৰ ইমিডাক্লপ্ৰিড (Imidacloprid) ছটিয়াব লাগে।

(গ) Nematodeৰ সংক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ গছেপ্ৰতি ১ গ্ৰামকৈ Carbofuran 3G গুৰি অংশত প্ৰয়োগ কৰা উচিত।

বজনীগন্ধাৰ বাবে মাটি আৰু পৰিবেশ :

বজনীগন্ধাক সদায় আহল-বহল পৰিবেশৰ মাটিৰ প্ৰয়োজন হয়। নলী-নাদৰ উপযুক্ত সুবিধা থকা বালিচহীয়া বা পলসুৱা মাটি য'ত বহুত জৈৱ সাৰ থাকে সেই মাটি বজনীগন্ধাৰ বাবে উপযুক্ত। লগতে ঠাণ্ডা পৰিমাণ ৬.০-৭.৫ থাকে, আৰু সূৰ্যৰ পোহৰ পৰ্যাপ্ত পৰিমাণত পৰে।

ৰজনীগন্ধাৰ গছৰ সংৰক্ষণ :

ৰজনীগন্ধাৰ কোনো বিশেষ জটিল বেমাৰ নহয় আৰু পোকেৰ্ড বিশেষ আক্ৰমণ নকৰে। কিন্তু ইয়াৰ ৰোগ নিবাৰণৰ বাবে প্রতি লিটাৰত ১.৫ গ্ৰামকৈ কাৰ্বনেডাজিম ৫০WP গছ ডালৰ বৃদ্ধিৰ লগে লগে স্প্ৰে কৰিব লাগে। মোৰাজাতীয় পোকৰ পৰা ৰক্ষা কৰি মালাথিঅন ৫০EC প্রতি লিটাৰত ১ গ্ৰামকৈ ছটিয়াব লাগে। ইয়াৰ আলু বা মূলটো বোৱাৰ ৩০ মিনিট সময় কেপটান নামৰ ঔষধবিধত (০.৩%) ডুবাই ৰাখিব লাগে লগতে প্ৰত্যেক মাহৰ অন্তত তিনিমাহলৈ কেপটান (Captan) প্ৰত্যেক বৰ্গ মিটাৰ মাটিত ১০ লিটাৰ দিব লাগে। আলুটো Trichoderma Viride নামৰ ঔষধ বিধটো ৰুৱাৰ আগতে তিয়াব পাৰি। T. Viride ঔষধবিধ খপৰা ৰ লগত মিশ্ৰণ কৰি বোৱাৰ সময়ত মাটিত দিব পাৰি। ১০ দিনৰ অন্তৰে অন্তৰে পাতত ব্লাইট (Blight) নালাগিবলৈ Chlorothalonil বা Iprodione + Carbendazim স্প্ৰে কৰিব লাগে।

এই খেতিৰ সময়সীমা :

পৰিকল্পিত কৃষিপদ্ধতি মানি চলি এই খেতি ২ বছৰলৈ বৃদ্ধি কৰিব পাৰি।

ফুল চপোৱাৰ পদ্ধতি :

(ক) (Loose Flower)ৰ ক্ষেত্ৰত ফুলবোৰ পুৱা ৮ বজাৰ পূৰ্বে অৰ্থাৎ পাহিবোৰ মেলাৰ আগে আগে ছিঙিব লাগে।

(খ) (Cut Flower)ৰ ক্ষেত্ৰত গুৰিৰ পৰা ৪-৬ ছেঃমিঃ এৰি গোটেই ঠাৰিডাল কাটিব লাগে।

উৎপাদন :

Loose Flower প্রতি হেক্টৰত ১৪-১৫ টন, Cut Flower এটা বছৰত প্রতি হেক্টৰত ২-৩ লাখ ঠাৰি আৰু প্রতি হেক্টৰত ২০-২৫ টন আলু বা আলু গছ (তিনি বছৰৰ শেষত) উৎপাদন হয়।

ৰজনী গন্ধা

উদ্যান শস্য আৰু খাদ্য সংসাধন সঞ্চালকালয়ৰ
দ্বাৰা প্ৰকাশিত
খানাপাৰা, গুৱাহাটী-২২

Rajani Gandha